

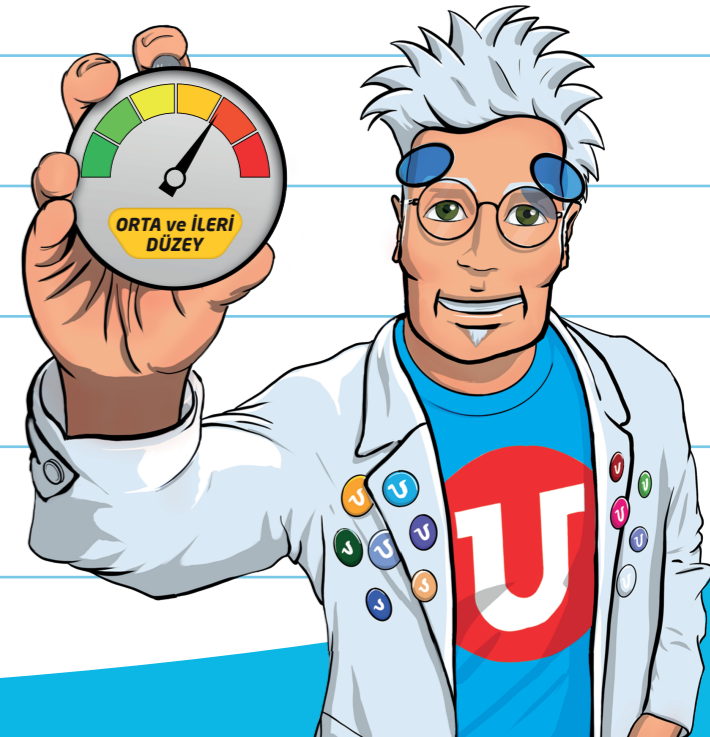
9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Edebiyat Soru Bankası

Yazma Süreci

(Hazırlık / Planlama / Anlatım Özellikleri)

FATMA GÜL ÖRS

YAZMA SÜRECİ

HAZIRLIK

PLANLAMA

ANLATIM ÖZELLİKLERİ

YAZMA SÜRECİ

- Yazma; önceden belirlenmiş bir konuda duygu, düşünce ya da hayallerin belli bir düzen ve bütünlük içinde özgün olarak yazıya geçirilmesidir.
- Yazma; hazırlık, planlama, taslak metin oluşturma, düzeltme ve geliştirme, yazılan metni paylaşma gibi aşamaları olan bir süreçtir.
- Öğretici (bilgilendirici) metinlerdeki yazma aşamaları aşağıda açıklanmıştır.

1. HAZIRLIK:

- Yazılacak metnin temasını, konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirleme
- Metinde kullanılacak düşünce, bilgi ve olayları belirleme

2. PLANLAMA:

- Metnin ana düşüncesini / iletisini belirleme
- Ana düşünceyle / iletiyle bağlantılı yardımcı düşünceleri belirleme ve sıralama
- Yardımcı düşünceleri destekleyen düşünceyi geliştirme yollarını belirleme

Örnek:

Edebiyattan başka endişesi olmayan bir zekâ bilir ki hiç kimse başkasının kendisinden evvel düşünmediği bir şeyi düşünmekle övünemez; bilir ki bir fikrin değeri yalnız şekindedir ve eski bir fikre yeni bir şekil vermek, sanat ve insanlığa nasip olabilecek bir eseri ortaya çıkarma yoludur.

Bu parçada edebiyatın vurgulanan yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha önce söylenmemiş olanları söylediği
- B) Belirli bir zekâ kapasitesinin ürünü olduğu
- C) Tüm insanlığı temsil edecek nitelikte olduğu
- D) Sözü, özgün söyleyiş biçimiyle eşsiz kıldığı
- E) Ele alınan konunun hiçbir değer taşımadığı

Örnek:

Edebî eserlerde içerik, dil ve yapı olmak üzere üç temel unsur yer alır. İçerik, sanatçının yarattığı kurgusal dünya içinde oluşturduğu, okurun iç dünyasında farklı etkiler yaratan konudur. Dil, içeriğin en etkili, en güzel biçimde ifade edilmesini sağlayan araçtır. Yapı ise içerik ve dilin bireysel yönelimle oluşturulmuş, sanatçıya özgü kompozisyonudur. Bu üç unsurun birbirleriyle uyumlu bir senteze ulaşması da anlatım tarzını yani üslubu ortaya çıkarır.

Bu parçadan, edebî eserle ilgili olarak

- I. Estetik yönünün dil aracılığıyla sağlandığı
- II. Yapının, özgün bir yaklaşımın ürünü olduğu
- III. İçeriğin, kurgusal yapının temeli olduğu
- IV. İçerik ve dilin birbirinden bağımsız olabileceği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yanız I   B) I ve II   C) II ve III
D) II ve IV   E) IV ve V

ANLATIM ÖZELLİKLERİ

AÇIKLIK

- Anlatımın belirsizlik taşımaması, net olmasıdır. Metinde yoruma göre değişmeyen ifadelere yer verilir. Noktalama işaretleri yerli yerinde kullanılır. Tartışmaya yol açmayacak bir anlatım söz konusudur. Metinden herkes aynı anlamı çıkarır.

Örnek:

- Arabamı karımdan çok severim.
- Yaşlı kadının yanına oturdu.
- Alışveriş merkezinde öğretmenini gördüm.
- Hülya'yla Esmâ'yı ziyaret ettik.

AKICILIK

- Anlatımın ses akışına uygun olmasıdır.
- Metinde okunması kolay ifadeler yer verilir.
- Akıcılığı engelleyen ses ve ahenk kusurlarından kaçınılır.
- Tekerlemeler akıcılıktan uzaktır.

Örnek:

- Dal sarkar kartal kalkar, kartal kalkar dal sarkar.

YALINLIK

- Anlatımda gereksiz ayrıntılardan, süslü ve sanatlı söyleyişlerden kaçınmaktır.
- Uzun cümleler, imgeler, sanatlı ve süslü anlatım yalınlığı bozar.
- Anlatımda kolay anlaşılır bir dil tercih edilir.

Örnek:

ÇOK ŞÜKÜR

Bir insan daha var, çok şükür, evde;
Nefes var,
Ayak sesi var;
Çok şükür, çok şükür.

(Orhan Veli Kanık)

RÜZGÂR GÜLÜ

Gözlerini söndürme muhtacım
Ben senin aydınlığına muhtacım
Yepyeni bir ilkbahar harcayıp
Bir yaz boğup bir sonbahar harcayıp
Rüzgâr gülünü arayacağım

...

(Attila İlhan)

DURULUK

- Anlatımda gereksiz ayrıntılardan, süslü ve sanatlı söyleyişlerden kaçınmaktır.
- Uzun cümleler, imgeler, sanatlı ve süslü anlatım yalınlığı bozar.
- Anlatımda kolay anlaşılır bir dil tercih edilir.

Örnek:

- Türkçede, Arapça ve Farsça dillerinden gelen birçok sözcük bulunmaktadır.
- Türkçede, Arapça ve Farsçadan gelen birçok sözcük bulunmaktadır.

YOĞUNLUK

- Metnin iletisinin mecazlı sözlere, yoruma açık bir biçimde aktarılmasıdır. Az sözcükle çok şey anlatmaktır.
- Özlü anlatımlar da az sözcükle çok şey anlatması bakımından yoğun bir içeriğe sahiptir.
- Özellikle şiirler yoruma açık olduğu, az sayıda sözcüğe pek çok anlam sığdırıldığı için yoğun, özlü bir anlatıma sahiptir.

Örnek:

BAĞLAÇ

Dünyanın en büyük ordusu iki kişidir,
En kalabalık kenti de bir kişi...
Başladığından beri onların bitmez savaşı
Evden eve taşınır durur o bir kişi.

(Özdemir Asaf)

TUTARLILIK

- Anlatımda çelişkili ifadeler yer verilmemesi, yazarın sözlerinin kendi içinde tutarlı olmasıdır.